

Komentari na Nacrt strategije razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020. godine

Nova Strategija razvoja informacionog društva do 2020. godine predstavlja unapređenje u odnosu na strategiju koja se odnosi na period 2012-2016. Prije svega, nova strategija sadrži definisane indikatore za svaku od oblasti, što će u velikoj mjeri olakšati praćenje njenog sprovođenja, ali i evaluaciju tokom i nakon njenog životnog ciklusa. Takođe, nova strategija uspostavlja vezu sa ključnim strateškim dokumentima na nivou EU, a uzima u obzir i indikatore mjerenja koje koristi Evropska komisija, kao što je DESI indeks¹ koji prati razvoj država članica u oblasti digitalne konkurentnosti.

Međutim, Institut alternativa je prepoznao da postoji prostor za dodatno unapređenje teksta strategije i to kada je u pitanju evaluacija i revizija uspjeha prethodne strategije, obrazlaganje koštanja i izvora finansiranja nove, uspostavljanje koordinacije nad sprovođenjem aktivnosti, definisanje mehanizama monitoringa i evaluacije, kao i uključivanje većeg broja partnera i obezbjeđivanje razumljivosti strateškog teksta široj javnosti.

Komentar 1: Potrebno je predstaviti presjek stanja kada je u pitanju sprovođenje prethodne strategije i ukazati na nerealizovane aktivnosti i uočene probleme kako bi se uzroci problema tretirali aktivnostima u okviru novog strateškog dokumenta.

Obrazloženje: Iako je u tekstu nove strategije naznačeno da ona “predstavlja strategiju kontinuiteta” sa prethodnom, nije uspostavljena jasna veza između ciljeva planiranih novim dokumentom i onoga što je sprovedeno u prethodnom periodu i/ili što je bilo planirano, a nije sprovedeno. Neispunjene obaveze treba navesti i obrazložiti uzroke koji su do njih doveli, te osmisliti aktivnosti koje bi bile usmjerene ka rješavanju uzroka problema. Potrebno je uporediti

¹ Indeks ekonomske i društvene digitalizacije DESI (Digital Economy and Society Index) je kompozitni indeks koji sadrži pet osnovnih dimenzija: povezivanje, ljudski kapital, upotrebu interneta, integrisanost digitalne tehnologije i digitalne javne usluge.

krajnje rezultate sa inicijalno zacrtanim ciljevima kroz proces ex-post evaluacije i revizije uspjeha prethodne strategije, kako bi bilo moguće ocijeniti kolika je uspješnost aktivnosti Vlade.

Komentar 2: Treba definisati početnu vrijednost za što je moguće veći broj indikatora.

Obrazloženje: Za određeni broj indikatora početne vrijednosti nisu poznate što će u velikoj mjeri otežati praćenje unapređenja / pogoršanja stanja u određenim oblastima.

Komentar 3: Potrebno je precizirati koštanje novog strateškog dokumenta i izvore finansiranja. Pravilno i precizno budžetiranje mjera neophodno je da bi se blagovremeno planirala sredstva za njihovo sprovođenje u budžetu države ili se na vrijeme tražila donatorska podrška.

Obrazloženje: Pored ciljeva, aktivnosti, nosilaca aktivnosti i indikatora, dio o potrebnim finansijskim sredstvima za realizaciju ciljeva predstavlja jedan od osnovnih elemenata svakog strateškog dokumenta. Davanje projekcija koštanja realizacije pojedinih aktivnosti nužno je kako bi se obezbijedilo adekvatno finansijsko planiranje sprovođenja ovog strateškog dokumenta. Na ovaj način ojačaću se Vladini mehanizmi za uspješno nadziranje realizacije javne politike koju je definisala, a takođe pokazati spremnost za njeno sprovođenje.

Komentar 4: Potrebno je detaljnije precizirati mehanizme koordinacije sprovođenja strategije.

Obrazloženje: Iako je Nacrtom strategije prepoznata potreba efikasne koordinacije za koju će biti zaduženo Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, njeni mehanizmi nisu preciznije definisani. S obzirom da se radi o horizontalnom dokumentu koji obuhvata više od 50 organa uprave na nacionalnom i lokalnom nivou, smatramo da je potrebno definisati obavezu održavanja periodičnih sastanaka sa predstavnicima ovih institucija na kojima bi se razmatrali eventualni problemi u realizaciji i definisala potrebna rješenja za njihovo prevazilaženje.

Komentar 5: Potrebno je predvidjeti mehanizme za praćenje sprovođenja strategije i evaluaciju postignutih rezultata.

Obrazloženje: Nije naznačeno kada će se i kako, odnosno na osnovu kojih kriterijuma vršiti evaluacija postignutih rezultata, što predstavlja nužan element svakog strateškog dokumenta. Kada je u pitanju praćenje sprovođenja strategije, smatramo da je nužno predvidjeti obavezu podnošenja periodičnih izvještaja Ministarstvu od strane gorepomenutih organa uprave, kao i obavezu nadležnog ministarstva da podnosi periodične izvještaje o sprovođenju strategije Vladi.

Komentar 6: Dokument treba da sadrži spoljnu usklađenost strategije sa nacionalnim propisima.

Obrazloženje: Potrebno je na jednom mjestu nabrojati sve ključne strateške razvojne programe u Crnoj Gori, kako opšte tako i sektorske, te pokazati na koji su način ciljevi ove strategije povezani sa ciljevima drugih ključnih strateških dokumenata. Uzevši u obzir komplementarnost ciljeva, posebnu vezu treba uspostaviti između ove strategije i Strategije reforme javne uprave 2016-2020 koja je u završnim fazama pripreme.

Komentar 7: Treba obezbijediti uključivanje većeg broja partnera u sprovođenje aktivnosti.

Obrazloženje: Strategijom treba predvidjeti uključivanje većeg broja organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava u sprovođenje predviđenih aktivnosti.

Komentar 8: Treba obratiti posebnu pažnju na postizanje veće „čitljivosti“ dokumenata i razumljivosti za građane.

Obrazloženje: Uzevši u obzir koristi za građane od sprovođenja ove strategije, potrebno je olakšati njihovo uključivanje u proces kreiranja i sprovođenja ovog dokumenta kroz obezbjeđivanje definicija i objašnjenja pojmova koji se koriste.